

KMETOVALEC.

Glasilo Kmetijske družbe za Slovenijo.

Izhaja 15. in zadnjega dne v mesecu. Člani Kmetijske družbe dobivajo list brezplačno. Cena listu za nečlane 20 Din, za inozemstvo 30 Din letno. Posamezna številka stane 1 Din. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Turjaški trg št. 3.

Urejuje Viljem Rohrman.

Vsebina:

Važnost hlevskega gnoja za današnje kmetijstvo. — Vozna škropilnica za hmeljne nasade in sadno drevje. — Gozdni divjaki v našem sadjarstvu. — Mladi smrekovi nasadi. — Uporaba ščavja na planinah. — Pasemska okrožja za govejo živino. — Gospodinjski računi koncem leta. — Vinski sejm in razstava v Ivanjkočih. — Vprašanja in odgovori. — Iz delovanja podružnic. — Kmetijsko-šolski vestnik. — Književnost. — Kmetijske novice. — Gospodarske stvari. — Vestnik društva kmetijskih strokovnjakov za Slovenijo. — Uradne vesti. — Tržne cene. — Inserati.

Važnost hlevskega gnoja za današnje kmetijstvo.

Hudo pomanjkanje denarja sili našega kmetovalca, da svoje pridelke in dohodke kolikor mogoče zviša in po drugi strani pa da skuša z malimi stroški veliko pridelati. To pa je lažje zapisati, kakor storiti. Vendar se da z dobro premišljenim gospodarstvom in z različnimi novodobnimi pripomočki marsikaj dobrega doseči. Oglejmo si zaenkrat samo vprašanje gnojenja. Poleg skrbnega in smotrenega obdelovanja zemlje je gnojenje gotovo ono sredstvo, ki ž njim najlažje zvišamo naše pridelke. To velja pa samo za pravilno gnojenje, medtem ko si z nepravilnim gnojenjem tudi lahko škodujemo. Kdor redi veliko goveje živine, pridelava tudi veliko hlevskega gnoja, ki je in ostane najvažnejše gnojilo. Poleg hlevskega gnoja imamo na razpolago razna umetna gnojila, ki so tudi dobra, zlasti kot dodatna gnojila. Če jih hočemo s pridom uporabljati, moramo pa poznati njih lastnosti in razumeti njih učinkovanje. Za pravilno napravo in uporabo hlevskega gnoja pa ni potreba posebnega znanja, dasi je **hlevski gnoj največ vreden** in sploh nenadomestljiv.

Kaj je treba torej pomniti o ravnanju s hlevskim gnojem? V hlevskem gnoju se nahajajo vse hranilne snovi, ki jih v zemlji primanjkuje, to so dušik, kalij in fosfor, poleg tega pa še nerazpadle organske snovi stelje in blata. Skrbeti moramo, da se nam spojine dragocenega dušika, ki se na zraku posebno rade razkrajajo in izhlapevajo, ne izgube iz gnoja in da se organske snovi stelje in blata nekoliko razkroje, ker v svežem stanju gnoj veliko manj zaleže rastlinam, kakor če se je stelja že nekoliko razkrojila. V seči

(živalski vodi) se nahaja dušik v neki posebni spojini (sečnina), ki se na zraku zelo hitro pretvarja v amoniak, to je v tisti smrdljivi plin, ki ga čutimo po hlevih in ki zelo hitro izhlapeva v zrak in se tako izgublja. To se godi na gnojišču in še na njivi, ko je gnoj že razvožen. Da preprečimo opisano razkrajanje in izhlapevanje amoniaka, moramo zraku kolikor mogoče zabraniti dostop do gnoja s tem, da gnoj sproti izvažamo iz hleva na gnojišče in da ga tam skrbno tlačimo. Kdor ima šoto, naj jo potresa za steljo, zlasti v gnojnične jarke za stajami, ker šota hlastno in hitro vpija amoniak. S šoto dušik najbolje konserviramo. Seveda moramo šoto po potrebi menjavati. Da se na gnojišču kolikor mogoče malo amoniaka izgubi, mora biti **gnoj vlažen in stlačen**. Če je vlažen, se tudi lažje stlači. Včasih je bila na boljših kmetijah in veleposestvih navada, da so škropili gnoj z gnojnico. Tega ne moremo priporočati, ker izhlapi pri tem preveč amoniak v zrak. Če je odprto gnojišče, ga dež itak dosti namaka, če je pa suša, ga je pa škropiti z vodo. Tako delajo dandanes kmetovalci po vseh naprednejših deželah. Da je treba posvečati vso pažnjo tudi **ohranitvi gnojnice**, je jasno, saj vsebuje gnojnica dve prevažni snovi, to je dušik in kalij in sicer v veliko večji količini kakor pa ostali gnoj. Dušika v zemlji vedno primanjkuje, zato je tako drag v umetnih gnojilih. Vsak gospodar, ki zna količkaj ceniti vrednost gnojnice, bo napravil betonirano gnojnično jamo, v katero naj se steka gnojnica iz vseh hlevov in svinjakov po dobro pokritih betoniranih jarkih in ki mora biti zavarovana, da vanjo ne priteka deževnica. Če smo gnoj na gnojišču dobro spravili in mu ohranili njegovo visoko vrednost, ga moramo spraviti brez vsake izgube tudi še v zemljo. Če bi ga pustili ležati na njivi dalj časa raztrošenega ali, kar

je še slabše, v majhnih kupih, bi se nam ravnotako poslabšal in skvaril kakor na zanemarjenem gnojšču. Gnoj je kolikor mogoče hitro pogorati. Če ga pa vozimo v pozni jeseni ali pozimi, ga moramo staviti v velike kupe, ki jih dobro potlacimo, pokrijemo s prstjo, da nam amoniak ne more uhajati iz kupa. Se na neko važno stran moram opozoriti, namreč na to, da ni dobro uporabljati sveži gnoj, ampak vedno le **gnoj, ki je že nekoliko vjezan**. To je znano že iz izkušnje, pa tudi natančni gnojilni poskusi so pokazali, da vjezani gnoj veliko bolj učinkuje kakor sveži. Nerazkrojena slama in blato nudita namreč najboljšo hrano **škodljivim bakterijam** v zemlji, ki izpremene v vodi raztopne spojine dušika v neraztopne beljakovine. Zato še enkrat: **ne vozimo na njivo svežega gnoja, ampak vedno le zadosti vjezanega**.

Da bomo vedeli prav ceniti vrednost dobrega hlevskega gnoja, naj navedem še koliko hranilnih snovi se nahaja v njem. V dobro negovanem hlevskem gnoju se nahaja okroglo 0.6% dušika, 0.3% fosforove kisline in 0.7% kalija; v enem metriskem stotu torej 0.6 kg dušika, 0.3 kg fosforjeve kisline in 0.7 kg kalija. Če potrosimo na 1 ha 300 q hlevskega gnoja, smo dali zemlji sledeče množine rastlinskih hranilnih snovi: 180 kg dušika, 90 kg fosforjeve kisline in 210 kg kalija. Pripomnim pa takoj, da je množina dušika v gnoju predvsem odvisna od množine gnojnice, ki je primešana gnoju. Navedene množine hranilnih snovi bi odgovarjale sledečim množinam umetnih gnojil: 11 q apnenega dušika, 5 q superfosfata, 5 q 40%-ne kalijeve soli, ki bi stala po današnjih cenah pri Kmetijski družbi 4600 Din. Gnoj, ki je bil slabo pripravljen, malo potlačen, suh, plesniv, ali če ga je celo izpirala iz kupa deževnica, pa nima toliko hranilnih snovi, kakor smo zgoraj našteji, ampak veliko manj, zlasti veliko manj dušika. Pri raznih analizah se je pokazalo, da ima slab gnoj pogosto komaj 0.25% dušika, torej niti polovico toliko kot dober gnoj. Poskusi so tudi pokazali, da dober gnoj v srednjih množinah pridelok bolj zviša, kakor velike množine slabega gnoja. Torej če navozimo na njivo veliko slabega gnoja, s tem ne moremo popraviti napak, ki smo jih prej napravili v hlevu in na gnojšču, ker je kakovost gnoja ravnotako ali še bolj odločilna kakor njegova množina.

Iz vsega, kar sem povedal, sledi, da si mora biti kmetovalec vedno svest velike vrednosti, ki jo predstavlja hlevski gnoj in da velja ta hvala le dobremu hlevskemu gnoju, nikakor pa ne izsušeni, plesnivi ali izprani stelji, ki jo nekateri vozijo na njive. S tem pa nikakor nisem hotel zanikati važnosti umetnih gnojil, ki so za kmetovalca, ki mu manjka hlevskega gnoja, nadalje za travnike in kot dopolnilna gnojila nad vse važna za povzdigo pridelkov na njivi in na travniku.

Inž. P. Simonič.

Vozna škropilnica za hmeljne nasade in sadno drevje.

V zadnjih dveh letih je začela peronospora napadati tudi hmeljne rastline. Proti tej nevarni bolezni nimamo druge pomoči kakor varstveno škropljenje, slično, kakor delamo pri trtah. Zmes modre galice in apna je najbolj učinkovito sredstvo proti peronospori, pa naj se ta pojavlja v svojih sovrstni-

cah na vinski trti, na hmelju ali pa na krompirju. O pravem trenutku poškropljeni nasadi so najbolj varni pred peronosporo. To nam je pričalo tudi letošnje škropljenje vinogradov, kjer so posamezniki dosegli tako lepe uspehe, da so se njih vinogradi močno razlikovali od vseh drugih.

Za škropljenje hmeljnih nasadov se najbolj priporoča vozna škropilnica, kakor jo kaže pod. 49. Ta škropilnica se odlikuje po svojem lahkem in hitrem delu. Škropilnico je izumila znana tvrdka Nechvile na Dunaju.

Pod. 49. Vozna škropilnica za hmeljne in sadne nasade „Unikum 2064“.

Dasi je namenjena ta škropilnica pred vsem za hmeljne nasade in jo danes na Češkem pridno rabijo v ondotnih hmeljnkih, je ravnotako dobra tudi za sadno drevje in sadne vrtove. Polna škropilnica drži 60 l tekočine in stane na mestu tvornice z dvema po 3 m dolgima gumijevema cevema okroglo 2000 Din.

Gozdni divjaki v našem sadjarstvu.

Nikar zametavati stare, dobre običaje, ki so v našem ljudstvu takorekoč vkoreninjeni. Zakaj neki naj bi odsvetovali našim kmetovalcem kar naenkrat uporabo dobrih gozdnih divjakov za podlago sadnemu drevju osobito v krajih, kjer jih je lahko dobiti? Na drugi strani pa ne moremo nuditi kmetovalcu tega, česar on želi, in sicer dobro in ceno sadno drevje iz drevesnic, katero bi povsod ugajalo. Gotovo bi bil najnazadnjaški kmet tudi že pri nas sčasma uvidel, da je razmnoževanje drevja iz drevesnic najlažje in najenostavnejše, če bi bilo to drevje res vedno prvovrstno. Kaj je lažjega nego drevesce kupiti in posaditi doma? — Pisec članka v zadnjem „Kmetovalcu“ „Domače ali v drevesnici vzgojeno drevje?“ gotovo pretirava, če trdi, da je sajenje gozdnih divjakov nekaka sadjarska zaostalost in starokopitnost, ki le ovira razvoj naprednega sadjarstva. Temu ni povsem tako. Gozdni divjak je le ovira v toliko, v kolikor je pri vzgoji dreves njegova počasnost in možnost razširjenja slabih sort zapopadana. Na splošno vzeto pa dobremu gozdnemu divjaku ni kaj reči. Dokler ne bomo imeli dobrih krajevnih drevesnic po deželi, kjer se bodo vzgajale zares dobra in cena drevesca v zadostni množini, niso za gozdne divjake še minuli časi. Povpraševanje po sadnem drevju sedaj po vojni je zelo veliko. Kako naj si pomaga sadjar, kje

naj vzame drevje, kje naenkrat razpoložljiv denar, kje one najboljše sorte, itd., da bi ustregel vsem svojim željam?

Zares, dobre drevesnice imajo na vsak način prednost in tudi bodočnost. Te so pravzaprav vzgojne šole za drevje, kjer se drevesa hitro, strokovnjaško in po gotovem načrtu razmnožujejo. Ali žalibog premalo jih je še, ki v resnici nudijo tudi dober material. Splošno se zabavlja čez zakotno drevesničarstvo in to upravičeno. Zakotne drevesnice in njih slab material so veliko večje nesreče za naše sadjarstvo, kakor pa gozdni divjaki, osobito tam, kjer je še dvakratno cepljenje v navadi. V takih drevesnicah vlada skrajna brezbriznost glede sort, uporabljajo se najslabše podlage, vzgaja na brzo roko švigljasto in bohotno rastoče drevje, itd. itd. S takimi drevesnicami proč!

Gozdni divjak je bil in bo najboljša podlaga. Kakor že omenjeno, je vzgoja gozdnih divjakov nekam počasna, a zanesljiva in slaba pa ni. **Kdor uporablja gozdni divjak, ki ni starikav, kvečjemu 3 do 5 let star, raven, zdrav, zastaven in ne predebel, iz južnih leg prenešen, z dobrimi koreninami,** gotovo si ni izbral slabe podlage. Škoda le, da je že takih divjakov težko dobiti v naših gozdovih. Seveda, tudi med gozdnimi divjaki je mnogo takih, ki so zelo slabi za podlage, ki so podvrženi boleznim in škodljivcem; take spoznamo na prvi pogled.

Gozdni divjak ni bil nikdar vzrok slabi kakovosti sadja, vzroke je iskati drugje, in sicer v razmnoževanju slabih lokalnih ali pa tudi tujih, nepreizkušenih raznih sort, ki ne odgovarjajo našim razmeram.

Dobra podlaga igra na vsak način tudi pri drevcu zelo važno vlogo. Nepobitna resnica je, da so drevesca, cepljena na gozdnem divjaku, zelo vztrajna, redno rodé, rastejo zdravo in bujno ter postanejo sčasoma pravi velikani. Sicer začnejo nekoliko pozneje roditi, to pa ni nič slabega, ker potem zato več let živé. Drevesca pa, ki so bila cepljena na slabi podlagi, in to se dogaja žalibog večkrat v drevesnicah, mogoče tudi dvakrat cepljena, taka drevesca so zelo občutljiva, postanejo zanikerna ter ne trajajo dolgo.

Torej: ni samo drevesniško drevje edino spasonosno, veliko važneje je to, če se vzgaja dobre sorte na pravi podlagi. Seveda se to lažje zgodi v drevesnicah, kakor blizu doma. Svetovnoznane drevesnice v Nemčiji n. pr. naročujejo seme od gozdnih divjakov celo iz Bosne. Kaj ni to dosti značilno? Vseeno je potem, če lep divjak izkopljemo v gozdu, ali pa če ga vzgojimo doma na vrtu iz semena.

Skušajmo torej rajše našim sadjarjem pomagati in jih pri svojem težavnem delu izpopolniti! Tu nas čaka mnogo hvaležnega in interesantnega posla. Priskrba **dobrih cepičev** od najboljših sort (naloga kmetijskih in sadjarskih podružnic) je sedaj **januarja meseca** zelo važno vprašanje. Tako bomo gotovo odvrnili naše sadjarje od grobih napak. Kdor pa zmore, naj si seveda kupi sadno drevje, glavno je, da ga posadimo povsod, kjer se le da. Pri nakupu dreves bodimo pa pazljivi, upoštevajmo dobre sorte, upoštevajmo tudi podlago. Na ceno ni toliko gledati.

Končno je vzgoja dobrega sadnega drevja, kakor razvidno, z velikimi težkočami v zvezi. Dokler pa ne bomo imeli zadostne množine okraj-

nih drevesnic, kjer se bo razmnoževalo sadno drevje našim zahtevam in željam v zadostnem številu, bi bilo zares škoda, odvracati ljudi od uporabe gozdnih divjakov za podlage sadnemu grevju.

Fr. Kafol.

Mladi smrekovi nasadi.

Veliko povpraševanje po jelovini je tekom zadnjih 40 let napotilo gozdne posestnike, da so začeli v velikem obsegu sekati v svojih iglastih gozdih. Razentega so mnogi posestniki bukovih gozdov bukovino, ki je zaradi nizke cene niso mogli spraviti v denar, polagoma izsekavali in na nje mesto sadili iglasto drevje, predvsem smreko, ki jo je s šajenjem pač najlažje vzgajati. V tej svoji vnemi za vobče sicer hvalevredno stvar so šli pa mnogi posestniki predaleč. Nastali so smrekovi nasadi čestokrat na prostorih, ki za smreko niti izdaleka niso bili primerni.

Nastali so obsežni čisti smrekovi nasadi na izredno dobrih bukovih tleh, kjer so se prebujno razvijali. Sadili so smreko tudi v suhih, plitvih prisojnih legah, pa tudi na težkih ilovnatih, da celo zamočvirjenih tleh, kjer je ali hiralala vsled nedostajanja ali vsled preobilice vlage, ali pa je pred porabno dobo postala gnila v strženu, ako je ni že prej polomil sneg in vihar. Primes listnatega drevja, ki bi bila v mnogih slučajih mogla ustvariti za smreko kolikor toliko primerne razmere, je večji del izostala.

Ker je znano, da zahtevajo tudi gozdi, zlasti pa mladi nasadi, če naj dobro uspevajo, primerno oskrbo, je skrb za gozde, ki so vzrastli v nepovoljnih razmerah, tem bolj potrebna. Take mlade nasade je treba, če so preredki, izpopolnjevati s sadikami iste ali sorodne vrste, na pregosto umetno ali naravno pomlajenih prostorih pa je treba gotovo množino podjarmljenih, v rasti zastalih, pohabljenih in polomljenih dreves izsekati, razni gozdni plevel (srebot, ivo, maline, robido i. dr.) pa od časa do časa odstranjevati. Vsa ta dela je izvrševati tekom vsega razvoja dotičnih nasadov, vedno pa z vso vestnostjo in preudarnostjo. Ravno smrekovi nasadi zahtevajo največjo pozornost. Smreka ima plitvo razprostrte korenine in mora zato rasti vedno v pritličnem sklepu, ker ljubi bolj osovna in vsled tega vlažna tla. V pregostem sklepu ostajajo debelca za svojo debelino presloka, prešibka, tla niso dovolj obsenčena in se debelca obrastejo do tal z močnimi vejami. V prvem primeru se ne morejo razviti in trpi prirastek, v drugem primeru ostanejo debelca prekratka in prevejnata, kar je oboje v kvar njih poznejši porabnosti, ne glede na okolnost, da prešibka debelca sneg in vihar kaj lahko lomí.

Dobri gospodarji so vsled lastnihkušenj ali pa po nasvetu strokovnjakov svojim gozdom, zlasti pa mladim smrekovim nasadom posvečali vso pažnjo ter iste pravilno izpopolnjevali, prerediti in trebili.

Mnogo za gozdarstvo sicer vnetih gospodarjev je puščalo zlasti prebujno rastoče nasade nepreredčene, kar je imelo zelo neprijetne posledice, ker jih je čestokrat sneg in vihar docela uničil. Največjo škodo pa so v svojih gozdih povzročili in jo še povzročajo tisti neprevidni gozdni posestniki, ki

jim je mar le hipna korist, pa sekajo preveč in v prekratkih presledkih — in kar je najbolj škodljivo — da sekajo le najlepše in rastno drevje (za božična drevesa in hmelovke), dočim puščajo kapnike, zanikerno in poškodovano drevje. Prav v takem drevju se najraje pojavljajo razni živalski in rastlinski škodljivci.

Uporaba ščavja na planinah.

Po planinah se nahaja mnogo ščavja, največ okrog staj, kjer živina polega in prenočuje in sploh po mestih, ki so pregnojena. Ti prostori izgledajo, kakor bi bili s ščavjem nalašč nasajeni. Na prvi pogled spominjajo s svojim bohotnim listjem na pesne nasade, v resnici so pa „ščavniki“, ki ne donajajo pri nas nobenih pravih koristi. Ta zel zatira pod seboj vsako drugo rast in, ker je ščavje trpežno, so ti prostori od leta do leta izgubljeni za pašo, dasi ležijo navadno v prav ugodnih legah.

Ta zel se da pa tudi v prid obračati, in sicer za prasiče. Po drugih planinah, kakor n. pr. v Švici, jo uporabljajo tako kakor pri nas pesno listje. Po dvakrat in trikrat na leto jo kose in pokladajo prasičem navadno na ta način, da jo sproti kuhajo ali pa v večjih količinah, in jo na to tlačijo v kadi ali lesene oboje, kjer se dalj časa ohrani. Ščavje se da pa tudi okisati, če ga stlačimo v jame, slično kakor delamo z drugo zeleno krmo, ki nam ostaja v pozni jeseni. Na en in na drug način pripravljeno ščavje daje okusno in tudi tečno klajo za prasiče. Na ta način nam ščavje še največ odleže. R.

Pasemska okrožja za goveje živino.

V povojni dobi moremo zaznamovati v nekaterih okrajih že lep napredek v živinorejski organizaciji. Danes imamo po teh krajih že skoraj v vsaki občini živinorejski odsek, kjer teh ni, pa živinorejske zadruge, izmed katerih delujejo nekatere zelo pohvalno in uspešno. Občinski živinorejski odseki ter zadruge, so pa združene v okrajnih živinorejskih odborih, katerih delo je tem lažje, ker imajo za tajnike sreske ekonomne in v okrajnih blagajnah pa dobro gmotno podlago. Tako vidimo, da se naša živinoreja giblje v pravi smeri, ki pelje gotovo do uspeha.

Ko smo dobili že nekaj živinorejskih organizacij, so se začele čim pogosteje oglašati po združitvi teh organizacij, v pokrajinsko pasemsko skupino. To potrebo so spoznale predvsem živinorejske zadruge, in to predvsem iz dvojnega namena: prvič, da se **upostavi enoten rejski načrt** za vse pasemsko ozemlje, in drugič, da druga drugi pomagajo pri zameni plemenskih živali, predvsem bikov, da se prepreči krvno sorodstvo in njega zle posledice.

Tako so se združile dolenjske živinorejske zadruge v dolenjsko pasemsko okrožje, katero more beležiti že lepe uspehe, kakor jih zamore doseči **samo** skupno nastopanje živinorejcev ob različnih prilikah. Gorenjci, ki so priznani dobri živinorejci, niso dosti zaostali. Leta 1924. so si tudi ustanovili **gorenjsko pasemsko okrožje** s sedežem v Kranju. Gorenjsko pasemsko okrožje ima v svojem področju 10 živinorejskih zadrug in 5 okr. živ. odborov. Imelo je dosedaj že pet zelo uspešnih zborovanj. Jasno je, da se ne bo moglo gorenjsko pasemsko okrožje ome-

jevati samo na prirejanje zborovanj, temveč bo moralo resno misliti na uresničenje širšega programa, ki ga more izvesti samo večja organizacija z obširnim ozemljem.

V prvi vrsti bo treba pasemskemu okrožju skrbeti, da nudi živ. zadrugam kakor tudi okrajnim odborom nekako središče, potom katerega se bo moglo med posameznimi organizacijami **uspešno vršiti prepotrebno zamenjavo plemenjakov**. Pri tej zamenjavi pridejo predvsem v poštev **živinorejske zadruge in pa tisti živinorejski odseki, ki vodijo točno rodovnik**, tako da zamoremo vedno ugotoviti vsako zamnjano ali kupljeno plemensko žival.

Dalje je važna naloga okrožja, da si pridobi **skupni pašnik za vzgojo plemenskih bikov**. Na Gorenjskem imamo vso posavsko dolino, niže Radovljice, kjer nimajo živinorejci nikake prilike, da bi spuščali svojo mlado živino na pašo. V vseh teh krajih potrebujejo istotako bike, katerih pa pri najboljši volji ne morejo tako dobro vzgojiti, kakor bi bilo želeli, ker manjka prilike za prosto gibanje in pašo. Zaradi priskrbe pašnika za izrejo bikov je pasemsko okrožje z okr. živ. odborom v Kranju in z živinorejsko zadrugo v Predosljah, napravilo prošnjo na kmetijsko ministrstvo, da bi oddalo pašo na drž. pristavi na Robežu. Kmetijsko ministrstvo je prepustilo rešitev tega vprašanja velikemu županu ljubljanske oblasti. Nujno bi bilo, da se to vprašanje reši v korist naše posavske živinoreje!

Cilj pasemskega okrožja mora iti za tem, da se naša cikasta živina zenači, da **doseže čim večjo stopnjo hasnovitosti in da se s pravilno vzrejo, z odbiranjem in zamenjavo v svojih lastnostih utrdi in ustali, tako da nam ne bo treba uvažati plemenskih bikov iz tujine, temveč bomo imeli zadosti dobrega in sposobnega plemenskega materiala doma**. Tako bi se prihranili veliki zneski za razne nakupovalne komisije, kateri bi se mogli obrniti v prid domači vzreji mlade živine.

Šele ko bomo imeli ustaljeno našo domačo živinorejo, bomo mogli misliti na **uspešno propagando z namenom privabiti kupca; kajti, dokler potrebujemo za osveženje krvi inozemskih bikov, ne moremo govoriti o „gorenjskem plemenu“, ker ga v resnici ni, ako rabimo tuje bike**.

Samo v poseben namen naj se uvozi kak čistokrvni bik, ne pa, da bi bili taki uvozi navadna, obsebi umevna stvar.

To so tri, za pasemsko okrožje najvažnejša vprašanja: **medsebojna zamenjava plemenskih živali, pravilna vzreja plemenjakov in ustalitev „gorenjskega plemena“** do take stopnje, da se bo kupcu moglo garantirati za lastnosti nakupljene živali. V teh treh vprašanih je obseženo v glavnem vse delovanje pasemskega okrožja.

Ianko Ovsenik.

tajnik gorenj. pas. okrožja.

Gospodinjski računi koncem leta.

Kako velike vrednosti je, če zna gospodinja položiti koncem leta račun, kako je gospodarila v svojem hišnem in kmetijskem gospodinjstvu, koliko je izdala in koliko pridobila! Takega računa ne tirja le dobro gospodinjstvo kot tako, ampak narekuje ga tudi varčnost, tista lepa lastnost, ki bi jo morala imeti

vsaka kmetijska gospodinja. Mnoge imajo ta dar že od doma, po svoji naravi, a veliko je takih, ki si morajo to potrebno lastnost šele pridobiti, kar se najlaže zgodi na ta način, da začnejo pismeno računati, da začnejo namreč zapisovati vse dohodke in stroške, ki jih imajo v svojem gospodinjstvu. Papirja in svinčnika je treba, da postanemo varčni! Prav sedaj konci leta je treba, da pregledamo vse naše premoženjsko stanje, da pregledamo vse naše stroške in dohodke v minulemu letu in da se vprašamo, kje bi se dalo kaj prihraniti ali bolje v denar spraviti. Če smo med letom vse točno zapisovali, ne bo težko dognati, v čem bi se dalo naše gospodinjstvo izpopolniti, kje bi se dali dohodki dvigniti, stroški pa znižati.

Če smo dosedaj opuščali zapisovati naše stroške in dohodke, je prav sedaj ob novem letu čas, da se lotimo tega dela. Naj ne bo gospodinja, ki je večča pisavi in računanju, da ne bi začela zapisovati, kar izda in prejme v denarju. Vsaj denarni računi naj se zapisujejo. V ta namen naj si nabavi vsaka gospodinja pripravno in že začrtano knjižico, v katero naj dan za dnevom zapisuje tekoče stroške in dohodke. Zelo pripraven za to je tudi Gospodinjski koledar, ki ga izdaja Jugoslovanska Matica. Vsak mesec naj se ti računi sklenejo. Če seštejemo mesečne računске zaključke, dobimo letni pregled o vseh stroških in dohodkih.

Za to preprosto računovodstvo je treba le nekoliko dobre volje in nič drugega. Vse drugo pride samo po sebi. Če bomo zapisovali vse denarne stroške in dohodke, pa pride čas, ko bomo z vsem potrebnim zanimanjem začeli voditi račune tudi o tem, koliko smo mleka namolzli, koliko smo ga doma porabili, koliko smo dobili jajc in koliko prodali, itd. itd. S takimi računi najbolje izprevidimo, kje in kako bi se dalo več pridobiti. Živimo v času, ko je treba vsestransko varčnega in previdnega gospodarstva, da si olajšamo svoj položaj. Najboljši kašipot, da pridemo naprej, je pa dobro vojeno računovodstvo. Čim slabše se nam godi, tem bolj je treba računati in varčevati!

R.

Vinski sejm in razstava v Ivanjokovcih.

Vinarska zadruga „Jeruzalemčan“ r. z. z o. z. v Ivanjokovcih je priredila dne 9. decembra 1926 drugi vinski sejm in razstavo vin ormoško-ljutomerskega izvora. Za sejm in razstavo je bilo vpisanih 178 vin letnikov 1921 do 1926.

Vsa vina so bila pred sejmom oziroma razstavo glede kvalitete po posebni strokovni komisiji ocenjena (Kočevar, Zabavnik, Zupanc). Večina vin je bila iz mešanih nasadov, po številu 92, sortnih vin pa 86. Zaradi slabe vinske letine 1926 niso manjši posestniki vin sortirali. Navzlic temu so vina iz mešanih nasadov jako dobra, ker sestojijo iz samih dobrih vrst grozdja. Večji posestniki imajo večinoma sortirana vina.

Ocena vin je bila v splošnem ugodna. Če upoštevamo, da je komisija morala izločiti s sejma le dva vinska vzorca zbog plesnobe oziroma okusa po plesnivem sodu, t. j. vsega vkup samo 1.1%, je to dokaz dovolj dobrega kletarjenja tudi pri malem vinogradniku. Sumljivost mešanja vina zlahkih trt z vinom samorodnih američank, se je pojavila samo v dveh primerih, t. j. tudi samo 1.1%. To je znamenje, da so ljudje že poznali, da je neumestno mešati šmarnico z našim dobrim vinom. Pripisati moramo to ugodnemu vplivu, ki so ga imele odredbe velikega župana v Mariboru, in delovnosti poklicanfh činiteljev.

Poleg mešanih vin raznih letnikov so bila razstavljena sledeča sortna vina: Rumeni šipon (l. 1921, 1925 in 1926), laška graševina (l. 1924, 1925 in 1926), drobna graševina (l. 1924, 1925 in 1926), muškatin silvanec (l. 1925 in 1926), zeleni silvanec (l. 1925 in 1926), beli burgundec (l. 1924, 1925 in 1926), rulandec (l. 1925 in 1926), traminec (l. 1925 in 1926), rumeni muškatelec (l. 1926), muškatin ranina (l. 1925), neuburger (l. 1926) in portugalka (l. 1926).

Ocenjenih je bilo 178 vrst vina s točkami od 1 do 6, pri čemer je pomenila 6 najboljšo oceno, točka 1 pa najnižjo. S 6 točkami je bilo ocenjenih 14 vin, s 5 točkami 25 vin, s 4 točkami 37 vin, s 3 točkami 59 vin, z 2 točkama 38 vin in z 1 točko 8 vin.

I. Za izborna vina so prejeli diplome:

1. Klotar Bouvier, Gornja Radgona; 2. Karolina Hintze, Ptuj; 3. Štefan Brodar, Ormož; 4. Katika Rajh, Mota pri Ljutomeru; 5. Franc Kočevar, Središče; 6. Otmar Diermayr, Ormož; 7. Štajerska hranilnica, Podlehnik.

II. Za prav dobra vina so prejeli diplome: 1. Ivan Fischerauer, Jeruzalem; 2. Alfred Saffin, Vinski vrh; 3. Lovro Petovar, Ivanjokovci; 4. Oskar Kaltenegger, Pavlovski vrh; 5. Anton Lešnik, Cerovec; 6. Ivan Veselič, Ormož; 7. Rudolf Peterc, Ormož; 8. Ludvik Kuharič, Ormož; 9. Olga Beninger, Svetinje; 10. Adolf Stamen, Ormož.

III. Za dobra vina so prejeli diplome: 1. Josip Janšek, Ivanjokovci; 2. Robert Wolf, Ilovec; 3. Ivan Lukman, Krčevina; 4. Martin Reinisch, Pavlovski vrh; 5. Mirko Rajh, Sarajevo; 6. dr. R. Schwarz, Ljutomer; 7. Avgust Vraz, Cerovec; 8. Anton Senčar, Pušenci; 9. Vinko Polak, Ivanjokovci; 10. Štefan Vogrin, Vukomorje; 11. Mestna občina Ormož; 12. Marija Rozman, Ilovec; 13. Ludvik Sigmundt, Svetinje; 14. Dediči Sigmundt, Svetinje; 15. Angela Golar, Ljutomer.

Vinska razstava in sejm v Ivanjokovcih imata beležiti lep uspeh, ne samo z vidka vinske trgovine, nego tudi v strokovno-tehničnem oziru. Vinogradnik ima na takih prireditvah najlepšo priliko videti, kaj se zahteva in kaj se najbolje plača, in se tudi po tem ravna. Želeti je, da se vinogradniki povsod organizirajo in skušajo posnemati kraje, kjer se že prirejajo taki vinski sejmi in razstave, kakor so bile v Ivanjokovcih, Središču, Št. Ilju, Gornji Radgoni in Ljutomeru. Take prireditve so velikega pomena. To so prava zbirališča vina za večje razstave, kakoršna bo n. pr. vinska razstava od 15.—17. januarja 1927 v Ptuj. Upati je, da se bodo vse zgoraj omenjene organizacije z najboljšim blagom udeležile velike razstave v Ptuj. Uspeh ne bo zostal; vina je malo, kupcev bo dovolj.

I. Zabavnik.

VPRAŠANJA IN ODGOVORI.

Na kmetijsko-gospodarska vprašanja odgovarja družba le svojim udom, ki so podpisani s polnim imenom. Za odgovor je priložiti 3 Din (v znamkah) za stroške.

Vprašanje 94. Do danes sem gnojil vinograde z domačim hlevskim gnojem. Ker pa mi primanjkuje domačega gnoja, si hočem pomagati z umetnimi gnojili. Ali bi kazalo tudi trte do korenin odkopati in umetno gnojilo kar na korenine potrositi in šele na to vse skupaj zagrniti z zemljo? Ali bi bilo bolje umetni gnoj kar na vrhu raztrositi in plitvo podkopati? Katero gnojilo je najboljšo za trte? Ali priporočate mešano gnojilo tudi za njive in travnike? **Kako pravilno gnojim vinogradu?** (Z. M. v C.)

Odgovor: Pravilno gnojimo trtam s hlevskim gnojem ali pa s kompostom na ta način, da gnoj kvečjemu za lopato globoko podkopljemo. Nikdar ne smemo gnoja pregloboko podkopati (nad 25 cm), ker gnoj drugače zogleni, postane šotast

in se ne izrabi, zlasti če ste ga močno shodili in steptali. Ker pa Vam hlevskega gnoja primanjkuje, napravite si za vinograd dovolj komposta v vinogradu samem ali pa blizu doma. Popolno gnojenje trtam dosežemo le, če uporabljamo v zadostni količini tudi umetna gnojila. Nad vse napačno pa ravnamo, če umetna gnojila globoko podkopavamo ali celo na korenine trt potrosimo in potem zagrebamo! Ne samo, da izgubi umetno gnojilo vso svojo moč, ampak na ta način uničimo gotovo tudi trte same, ker jim umetno gnojilo nenastavno požge korenine. Zatorej je umetna gnojila trositi pred zimsko ali spomladansko kopjo vsaj **peden proč od trtnih vrst in jih je plitvo podkopati**. Kar se tiče količine umetnega gnojila, moramo gnojiti trtam po potrebi, slabim in šibkim trtam bolj, močnejšim in bohotno rastočim pa manj. Za vinograde je najboljša, ako jih gnojimo z mešanim gnojilom, ki vsebuje vsa gnojila v zadostni količini, kakor jih trta potrebuje. Na vsako trto damo 4—6 dkg ali 1—2 žlici tega gnojila. Na oral je treba potemtakem 550—600 kg mešanega gnojila. — Seveda, tudi za njive in travnike je mešano gnojilo zelo pripravno in priporočljivo. Vendar zadostuje v tem primeru, če vzamemo na 1 ha površine 400 kg mešanega gnojila, na oral pa rajše nekaj več kot polovico te količine, zlasti še na njivah. **K.**

Vprašanje 95. Spomlad sem najel za kakih pet tednov drvarja, ki mi je delal bukova drva. Ker nisem vedel, ga nisem prijavil bolniški blagajni v zavarovanje. Sedaj, po petih mesecih, pa se je isti delavec pri drugem gospodarju ponesrečil, bolniška blagajna pa zahteva sedaj od delavca, naj navede, kje je skozi vse leto delal. Ali bo imela nepriglasitev tega **delavca bolniški blagajni kake slabe posledice?** (F. K. v D.)

Odgovor: Zakon o zavarovanju delavcev določa po § 3., da so zavarovane vse osebe, ki dajo svojo duševno in telesno silo v najem. Nadalje pa določa po § 6., da se za sedaj ne zavarujejo **poljedelski delavci** in posli v poljedelskem delu. Po naši presoji ne spada k poljedelskim delavcem samo delavec, ki je na njivi zaposlen, marveč tudi oni delavec, ki ga gospodar najame za potrebno delo v svojem gozdu. K vsakem poljedelskem posestvu spada tudi gozd kot redni sestavni del poljedelskega posestva. Če ste torej tega delavca zaposlili v gozdu, da je napravil potrebna drva ali les za lastno uporabo pri gospodarstvu, ga je smatrati poljedelskim delavcem ter niste bili obvezni ga prijaviti v zavarovanje. Če bi se pa to od Vas zahtevalo, vložite pritožbo na „Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani“. Pritožbe so kolka proste. — Nekaj drugega je, če lesni trgovec najame delavca za posek gozda za napravo lesa, drv itd. v svrhu trgovskega **izkoriščanja gozda**. Taki delavci niso več poljedelski delavci, s tem torej niso več izvezti iz obveznega zavarovanja. Ti morajo biti prijavljeni v zavarovanje pri bolniški blagajni. **K.**

Vprašanje 96. Ali je **pregret krompir zdravju škodljiv ali ne?** (I. B. v M.)

Odgovor: Ostanke kuhanega ali praženega krompirja se morajo primerno pripraviti, da so dobri in dosti okusni za jed. Najbolj se ohrani krompir kuhan v oblicah. Najprej pa izgubi svoj dober okus prestan krompir, če je bil kuhan olupljen ali pa če je bil pražen. Zdravemu želodcu tudi pregret krompir ne škoduje, če ga dobro prepražimo in zabelimo. Prestan krompir v oblicah se da dobro uporabiti zrezan za solato ali pa tudi za praženje. Ponekod sploh tako delajo. Bolehnemu želodcu pa krompir sploh ne prija. Če ni za drugo, ga je porabiti za prasičjo klajo. **R.**

Vprašanje 97. Kako naj očistim med, ki ima **primešane voščine od satovja?** (V. N. v R.)

Odgovor: Postavite posodo z medom v toplo vodo, da postane med lahko tekoč. Na to ga precedite skozi gosto žimnato sito. **M.**

Vprašanje 98. Kako se da **ščavje na planinah zatreti?** (I. N. v R.)

Odgovor: Pod imenom ščavje razumemo **velikolistne kislice**, večletne rastline, ki se razmnožujejo s svojimi korenkami in semenom. Če hočete ščavje zatreti, ga morate z ravnicami izkopati na ta način, da ves prostor, ki je navadno poln ščavja, prekopljete in pri tem vse ščavje kolikor mogoče z globoko korenino vred iztrebite. Vsako polovičarsko delo bi bilo brezuspešno. Opozarjamo Vas pri tej priliki na članek „Uporaba ščavja na planinah“, ki ga najdete spredaj med strokovnimi članki. **R.**

IZ DELOVANJA PODRUŽNIC.

Kmetijska podružnica Prevalje je zborovala 14. novembra t. l. Od 32 udov je bilo 9 navzočih. Računski zaključek izkazuje 738 Din premoženja v gotovini. V odbor so bili izvoljeni: P. Kordež načelnikom, Fr. Hribnik, Matevž Kralj, Jer. Merkež, Matej Riepl. Delegatom je bil izvoljen Fr. Hribnik. Sklenilo se je prositi družbo za prireditev kmetijskega tečaja v zimskem času in za dva Sackova pluga. Naročiti je tudi en vagon živinske soli.

Kmetijska podružnica Cirkovce pri Ptujju je zborovala 14. novembra t. l. Od 37 udov je bilo 24 navzočih. Iz poročila o delovanju je povzeti, da je podružnica naročila dve gnojilni sesalki, potrebna travna in deteljna semena, modro galico in en vagon cementa. Računski zaključek izkazuje 20.650 Din dohodkov in 15.966 Din stroškov, torej prebitka 4690 Din. V odbor so bili izvoljeni Štefan Ekart načelnikom, Sim. Lah, Jož. Pletteršek, Fr. Draškovič, Adolf Gril. Za delegata je bil izvoljen Štefan Ekart. Prirediti se ima predavanje o pridelovanju hmelja, nabaviti dve gnojilni sesalki, živinsko sol in sadno drevje.

KMETIJSKO-ŠOLSKI VESTNIK.

Kmetijski tečaji po deželi. Dosedaj so se vršili sledeči tečaji: v **Št. Janžu** na Dolenjskem dne 21., 22. in 23. decembra; v **Skaručni** dne 22. in 23. decembra; v **Radoslavcih** pri Mali Nedelji dne 22. in 23. decembra; v **Zakotu pri Brežicah** dne 29. in 30. decembra; v **Varžaju** dne 29. in 30. decembra. Priglasite ozir. prošnje za tečaje se še sprejemajo. Opozarjamo pa kmetijske podružnice, ki želijo take tečaje, da pošljejo obnem s prošnjo tudi seznam priglašanih udeležencev, ki se morajo zavezati, da bodo obiskovali tečaj od kraja do konca.

Kletarski tečaji. Vsled odredbe ministrstva za kmetijstvo in vode z dne 8. VI. 1926., br. 24.439/V., se bodo vršili v zmislu zakona o obnavljanju in pospeševanju vinogradništva kletarski tečaji za vinogradnike in viničarje ter njih sinove; nadalje tudi za gostilničarje in njih pomočnike v času od 24. do vstevši 27. januarja 1927., in sicer: 1. na **drž. trtnici in drevesnici v Pekrah, p. Limbuš pri Mariboru**; 2. na **drž. trtnici in drevesnici v Kapeli, p. Slatina-Radenci**. Delovni program za ta tečaja je: 1. Čiščenje vinskih posod in kleti; 2. dolivanje sodov; 3. pretakanje vina; 4. o raznih načinih, po katerih se vino umetno čisti; 5. o filtrih in filtriranju vina; 6. o boleznih vina in o načinih, po katerih se odvrčajo in zdravijo; 7. natakanje vina v steklenice; 8. kuhanje in prekuhanje žganja in konjaka; 9. pokušavanje raznih vrst in tipov zdravih in bohnih vin; 10. merjenje alkohola v vinu z ebullioskopom, kakor tudi kiseline s kislinomermom in drugimi pripravami. Na vsak tečaj se sprejme kvečjemu 15 udeležencev. Priglasiti se je ustno ali pismeno čimprej, najkasneje pa **do 15. januarja 1927.** pri dotičnem nasadu, nakar bo vsak priglašene obveščeni ali sprejeti ali ne. Kmečki (vinogradniški) in viničarski fantje,

kakor tud viničarji, ki se udeležijo tečaja, dobe na nasadu prosto prenočišče in dnevno 10 Din, kot prispevek za prehrano. V Mariboru, dne 14. decembra 1926. Veliki župan: Dr. Pirkmajer, s. r.

KMETIJSKE NOVICE.

„Sadjarski odbor za kranjskogorski sodni okraj“. Na željo raznih sadjarjev se je ustanovil s pomočjo okr. ekonomista g. J. Sustiča „Okrajni sadjarski odbor za sodni okraj Kranjska gora“, ki je sledeče sestavljen: Načelnik Andrej Cerne (Kranjska gora), namestnik Franc Jakelj (Dovje), tajnik in upravitelj drevesnice Franc Pečar, šolski upr. (Rateče), blagajnik Josip Serajnik, šolski upravitelj (Dovje), odborniki: Friderik Razinger (Podkoren), Josip Gregorij (Podkoren), Anton Kavalar (Rateče) in Josip Mulej (Potoki). — Naloga sadjarskega odbora bo pospeševanje sadjarstva v našem sodnem okraju, zlasti pa ustanovitev drevesnice za vzgojo sadnega naraščaja, ki bo v tukajšnjem ostrem podnebju dosti odporen. Svet za drevesnico je dala občina Rateče brezplačno v najem, finančno so pa ustanovitev podprle vse občine okraja, za kar jim gre polna zahvala in priznanje. — Drevesnica leži 900 m nad morjem in bo brez dvoma najvišja v naši državi. Gojiti se imajo v prvi vrsti moštnice in jableane takih sort, ki so vsestransko preizkušene ter za mrzlo podnebje in visoke lege priporočene.

GOSPODARSKE STVARI.

Naša trgovina s Češkoslovaško. Od januarja do konca oktobra je izvozila Češkoslovaška v Jugoslavijo 100,485.587 kg in 309.587 komadov raznega blaga v vrednosti 829,415.502 čeških kron (Kč). Ta izvoz se tiče bombaža in bombaževega blaga, volne in volnenega blaga, lanu, konopeli, usnjenega blaga, steklenih izdelkov in končene robe. Iz naše Jugoslavije se je pa izvozilo v Češkoslovaško v tem času 349,439.272 kg in 53.571 komadov raznega blaga v vrednosti 428,195.047 čeških kron. Od tega odpade na žito, fižol, moko in mlinske izdelke 264,057.426 Kč, na živo in zaklano živino 62,938.764 Kč, na sadje, zelenjavo 15,678.977 Kč, na mast 13,283.826 Kč, na rudnine 21,003.591 Kč. — Češkoslovaška se je začela v zadnjem času bolj zanimati za jugoslovanske pridelke, vendar je njen izvoz v Jugoslavijo skoraj za polovico večji kakor izvoz iz naše države.

„Mlekarsko društvo za Slovenijo“. Na vprašanja, kdaj se ustanovi „Mlekarsko društvo za Slovenijo“, sporočamo tem potom, da se društvo ustanovi, ko bodo vsestransko odgovarjajoča pravila izdelana. — Pravila študira v za to določen odbor.

KNJIŽEVNOST.

„Planšarstvo in kmetijstvo na naših planinah“. Spisali: dr. Fran Spiller-Muys, oblastni agrarni komisar; Josip Sustič, sreski kmetijski referent; inž. Ivan Presel, planinski nadzornik; Josip Pevec, strokovni učitelj za mlekarstvo. Uredil dr. Fran Spiller-Muys. Založila Kmetijska tiskovna zadruga v Ljubljani. Je to strokovno-poučna knjiga za naše planinske kmetovalce in živinorejce, ki jo bo pa s pridom vzel v roke tudi dolinski kmetijski posestnik; saj obravnava temeljito vsa pereča vprašanja umnega travništva in pridelovanja krme na planini in v dolini ter vsa poglavja živinoreje, namreč govedoreje, prasičereje, ovčereje, kozjereje in konjereje. Posebna poglavja so posvečena planinskemu gospodarstvu v Sloveniji, planinskim melioracijam ter planinskemu mlekarstvu in sirsarstvu. Uvod nam nudi pregledne podatke o planšarstvu v drugih državah, poslednje poglavje „Planinska agrarna po-

litika in planinsko pravo“ pa razpravlja o potrebnih ukrepih državne uprave za zakonito zaščito naših planin in pospeševanje našega planšarstva. Knjigo krasi nič manj nego 200 slik, 17 načrtov in 4 umetnostne priloge. Podrobnejšo oceno objavimo v prihodnji številki „Kmetovalca“. Že danes pa jo toplo priporočamo vsem našim kmetovalcem. Posebno si jo mora nabaviti vsaka gorenjska kmečka hiša.

Vestnik društva kmetijskih strokovnjakov za Slovenijo.

Posredovanje službe. Sprejmejo se: en ekonom, en mlad zanceljv upravnik, en starejši (upokojen kmet. strokovnjak) nadzorovatelj vinograda; službo išče več mlajših moči s prakso. — Dopisom za posredovanje je priložiti dva dinarja v znamkah.

URADNE VESTI.

ZAPISNIK

seje glavnega odbora Kmetijske družbe dne 15. novembra 1926.

(Dalje in konec.)

Pri izžrebanju tistih odbornikov, ki letos izstopijo, je postal g. Košar na zapisnik protest proti načinu žrebanja ter predlaga skupno žrebanje. Njegov predlog je bil odbit z 9 proti 8 glasovi. Izžrebali so se torej posebej: a) 1 član nadzorstva: predsednik Sancin; b) 3 člani iz bivše Kranjske: Ažman, Petovar, Skalicky; c) 3 člani iz bivše Štajerske: Brencič, Hrastnik, Jan.

Po žrebanju se je določil spored družbenega občnega zbora.

Prihodnja seja glavnega odbora bo 15. decembra ob treh popoldne. Na njej se bodo pretresali predlogi podružnic, ki pridejo na razpravo pri družbenem občnem zboru.

7. Sprejem novih udov. Priglasilo se je 18 novih članov, ki so bili sprejeti pod istimi pogoji, kakor v prejšnjih sejah.

8. Določitev nove podružnice. Glavni odbor je določil, da se ustanovi nova podružnica za Apaško kotlino po § 26. in po drugih določilih družbenih pravil.

9. Raznoterosti. Prošnja odbora za obdelovanje barja in cestnega odbora za ljubljansko okolico za prepustitev sobe se je odstopila direktoriju v rešitev.

G. Petovar je priporočal, naj družba posveti svojo pozornost zakonskemu načrtu glede cementiranja mer in tehtnic, ker so v njem določila, ki so škodljiva za našega kmetovalca: cementiranje prevoznih sodov vsako leto, založnih sodov pa vsako peto leto je za vinogradnike nesprejemljivo. Previsoke kazni se naj znižajo.

G. Steblovnik: postopanje finančne kontrole in merosodnih oblasti se naj omili.

G. Jan je vprašal, kaj je z razdelitvijo podpor za plemenske bibe. G. predsednik je pojasnil, da se bo v kratkem vršil sestanek z „Ekonomom“, ki je ravnotako, kakor Kmetijska družba, prejel 100.000 Din podpore za nakup bikov, na katerem se bo tozadevno razdelil delokrog obeh korporacij. „Ekonom“ bo priskrbel plemenjake za Dolenjsko, Kmetijska družba za Gorenjsko in Notranjsko. Razen tega se bo o priliki nakupa bikov za Južno Srbijo izbralo najboljši plemenjake za domače bikorejce.

Prošnji občinskega pomožnega odbora za poplavljenec v Žireh se je v toliko ugodilo, da se je za vse poplavljenec skupaj dovolilo Rdečemu križu, ki vodi celotno akcijo, enkratna podpora 5000 Din.

Pokojninskemu fondu Jugoslovenskega novinarskega združenja je naklonil odbor prispevek 1000 Din.

Na protest od strani članov kmetijske podružnice v Horjulu se načelnikstvu ni dovolilo odprodaje sušilnice in kosilnega stroja, ker ni oškodovati udov za to njihovo premoženje.

Po nekaterih nadaljnjih vprašanjih od strani gg. odborov, na katera so dobili potrebna pojasnila, je g. predsednik ob 2/3 na 2 zaključil odborovo sejo.

ZAPISNIK

seje glavnega odbora Kmetijske družbe za Slovenijo dne 15. decembra 1926.

Seji je predsedoval družbeni predsednik g. Ivo Sancin; navzoči so bili gg.: podpredsednik Pipan ter odborniki Ažman, Bajuk, Brenčič, Hočevar, Hrastnik, Hribernik, Jan, dr. Jančič, Meden, Mencinger, Petovar, Remškar, Steblovnik, Supanič in Urek ter računski preglednik Roškar. Sejni zapisnik je vodil družbeni tajnik inž. Lah. Kmetijski oddelek mariborske oblasti je zastopal oblastni kmetijski referent inž. Zidanšek.

Ob treh popoldne je g. predsednik Sancin otvoril sejo, pozdravil navzoče gospode ter ugotovil sklepčnost. Spomnil se je pokojnega odbornika, ravnatelja kmetijske šole na Grmu, g. Bohuslava Skalickega, ki je, zadet od srčne kapi, umrl 9. t. m. v Kandiji pri Novem mestu. Po toplih besedah, ki jih je posvetil pokojniku, je pozval navzoče, da se v znak počaščenja njegovega spomina dvignejo s sedežev in mu zakličejo trikratni „Slava“.

Nato je tajnik prečital zapisnik zadnje odborove seje od 15. novembra t. l., ki se je brez debate odobril.

Obpravnavali so se predlogi podružnic za družbeni občni zbor, izmed katerih so se določili tisti, o katerih se naj razpravlja na tem zborovanju. Te predloge so doposlale podružnice: Zakot pri Brežicah, Slovenska Bistrica, Maribor, Sv. Jurij v Slov. goricah, Sv. Jurij ob Ščavnici, gorenjske podružnice in Murska Sobota.

Kot predlog glavnega odbora pride na občni zbor prireditelj slavnostne proslave stošestdesetletnice Kmetijske družbe. Predlog se naj glasi: Kmetijska družba priredi ob tej priliki veliko Pokrajinsko kmetijsko razstavo septembra 1927., nadalje se vrši slavnostni občni zbor, dan pozneje pa redni občni zbor; izda se slavnostna številka „Kmetovalca“ in kratak opis zgodovine Kmetijske družbe.

Drugi predlog glavnega odbora za občni zbor se na spodbudo g. Ureka glasi: Občni zbor naj zavzame stališče glede prodaje potvorjenih vin, in sicer: vinski zakon za vso državo

se naj izdela čimprej; do tedaj naj se pa sedanji vinski zakon strogo izvaja in naj se v ljubljanski oblasti namesti zopet kletarski nadzornik, kateremu je dati na razpolago sredstev za strogo kontrolo prodaje vina.

Kot skrutinatorje za volitve na občnem zboru je imenoval g. predsednik za ljubljansko oblast gg. Brenčiča in Ureka, za mariborsko oblast gg. Bajuka in Jana.

Raznoterosti.

Nakup modre galice. G. predsednik je pojasnil stanje modre galice in dosedanje ponudbe. Po daljši razpravi je pooblastil glavni odbor predsedstvo, da nabavi galico pri tisti tvrdki, ki mu jo nudi ob enaki kakovosti po najnižji ceni. Nakupi se jo 30 do 50 vagonov.

Podpore za bike. Na vprašanje g. Jana je pojasnil gospod predsednik, da bo v čim krajšem času sklical živinorejski odbor, ki bo končno sklenil, kako se naj porabi in porazdeli državna podpora za nakup bikov.

G. Pipanu se je na njegovo vprašanje semenskega krompirja pojasnilo, da je družba že proizvedovala, kje bi ga mogla dobiti. Dosedaj sporočene cene so pa precej visoke in se je bati, da bo stal spomladi semenski krompir iz inozemstva do 3 Din kg.

Po nekaterih drugih pojasnilih in pripombah je zaključil g. predsednik odborovo sejo ob šestih zvečer.

VABILA

k občnim zborom podružnic Kmetijske družbe za Slovenijo.

SPORED:

- Točke 1.—6. po § 31. družbenih pravil.
- Slučajnosti.

Opomba: Opozarjajo se načelnštva, da pravočasno (t. i. vsaj 10 dni pred izidom onega „Kmetovalca“, v katerem ima bi objavljena vršitev občnega zbora) pošljejo vabila in spored podružničnih občnih zborov Kmetijski družbi, kajti za veljavnost teh je merodajen izpremenjeni § 30. po katerem morajo biti občni zbori podružnic vsaj 14 dni poprej razglašeni v družbenem glasilu z natančno navedbo kraja, prostora in časa.

Domžale, na praznik, 2. februarja 1927. ob treh popoldne v občinski pisarni; **Koroška Bela,** v nedeljo, 16. januarja 1927. ob osmih zjutraj v cerkveni hiši; — **Ljubno,** v nedeljo, 16. januarja 1927. ob dvanajstih pri Martinu Atelšku; — **Raka,** v nedeljo, 16. januarja 1927. po prvi sv. maši v šoli.

Tržne cene v Ljubljani in v Mariboru.

Cene so navedene v dinarjih.

	Ljubljana	Maribor
Konji (prigon v Lj. 190, v M. 16):		
1 par dobrih konj	200 do 10.000	
Voli in krave (prigon v Lj. 148, v M. 672 glav):		
1 kg žive teže I.	8— do —	7 50 do 8 25
1 „ „ II.	7 50 do —	7— do 7 50
1 „ „ III.	6 50 do —	6— do 6 75
1 „ „ „ krave, klobasarice	3— do 4—	1 75 do 4—
Teleta (prigon v Lj. 37, v M. 12 glav):		
1 kg žive teže	10— do 11 50	— do —
Prasiči (prigon v Lj. 73, v M. 148 glav):		
1 komad 6—8 tednov stari	10— do 25—	125— do 140—
1 „ 3—4 mesece „		175— do 200—
1 „ 5—7 „ „		300— do 4 00—
1 „ 8—10 „ „		900— do 600—
1 „ enoletni „		700— do 1000—
1 kg žive teže, debeli		10 50 do 12—
1 „ mrtve teže, debeli		14— do 16—
Kože:		
1 komad konjske kože	—	75— do 100—
1 kg goveje kože	—	11— do 13—
1 „ telečje kože	—	15— do 16—
1 „ prašičje kože	—	6— do —
1 „ gornjega usnja	—	75— do 90—
1 „ podplav	—	60— do 75—

	Ljubljana	Maribor
Perutnina:		
1 komad, piščanec	— do —	15— do 36—
1 „ „ kokoš	25— do 30—	40— do 45—
Mleko, maslo, jajca, sir:		
1 liter mleka	2 50 do 3—	2— do 3—
1 „ smetane	—	12— do 14—
1 kg črnega masla	— do 60—	50— do 65—
1 „ „ surovega masla	45— do —	36— do 40—
1 „ „ bohinskega sira	38— do —	—
1 „ „ sirčka	10— do 12—	4— do 9—
1 jajce	1 50 do 1 75	1 75 do 2—
Žito in drugo:		
1 q pšenice	150— do 870—	300— do 325—
1 „ rži	270— do 290—	200— do 225—
1 „ „ ječmena	240— do 260—	200— do 225—
1 „ „ ovsu	215— do 250—	225— do 250—
1 „ „ prosa	350— do —	250— do 300—
1 „ „ koruze (nove, sušene)	220— do 230—	225— do 250—
1 „ „ alde	350— do 380—	250— do 300—
1 „ „ fižola, ribničar	425—	300— do 420—
1 „ „ fižola, prepelčar	400—	—
1 „ „ krompirja	150— do 175	150— do 200—
Krma:		
1 q sladkega sena	100— do —	75— do 105—
1 „ „ kislega sena	75—	—
1 „ „ slame	— do 50—	37— do 50—
Kurivo:		
1 m ³ trdih drv	150— do —	140— do 160—
1 „ mehkih drv	75— do —	105— do 120—

Mala naznanila.

Le proti predplačilu, do 20 besed stane Din 10.—, vsaka nadaljna beseda po 50 para.
Vsakega 10. in 25. v mesecu se zaključijo sprejemanje oglasov za prihodnjo številko.
Upravništvo ne prevzame posredovanja.

„Ju lienovo“ čistilo

za hitro in uspešno čiščenje vina. Vporablja se za sprostitev vina in ob vsaki potrebi, ker k vino ali nečisto vino nima prave cene ter ga vsakdo za vrzel. Vporaba je enostavna. Preprodalci zahtevajo: Kmetovanci, glavni zaloga Drogerija „SANITAS“, Celje in Ljubljana. 248

Motna vina čistiti

in trpka, ter prekisa omiliti je zelo enostavno. Na zalogi imamo posebno francosko žetelino „Lainé“ tvrdke Clerment & Quigaard, Paris. Vsaki pošiljki pridenemo točno navodilo. Zahtevajte cene! Glavna zaloga: Drogerija „Sanitas“ Celje in Ljubljana. 249

Kmetovalci!

Vsled dežja in poplave bo nastopila letos smrdljiva snetjavost pri pšenici v veliki meri.

Proti nastopu snetjavosti zamore Vas

sigurno zaščititi edino

„Porzol“

suho sredstvo za prašenje pšenice,

katero pospešuje kaljivost semena, ter zasigura večji in boljši pridelek. „Porzol“ je preizkušeno sredstvo! Uporaba zelo enostavna! Cena Porzola: 1 zavitek 200 gramov Din 10.—, 1 zavitek 1 kg Din 44.—. Za 100 kg pšenice zadostuje 200 gramov „Porzola“. Zahtevajte „Porzol“, dobiva se povsod. Trgovci, ki želijo imeti „Porzol“ naprodaj dobijo popust.

Vsa navodila daje brezplačno tvornica:

„KAŠTEL“ D. D.

Zagrebačka poslovница
ZAGREB, Poštni predal 104.

Uradni prostori:

Nikoličeva ulica št. 8/1. nadstr.

Vinogradniški oskrbnik

starejši, z malo družino, popolnoma izvež vinogradništva, sadjarstvu, vrtnarstvu in poljstvu išče stalno službo! Dopisi pod „Ekonor Radgona“ na upravo „Kmetovalca“ pod šte

Upravnik.

Upokojen učitelj z večletno prakso o vinarstvu, kletarstvu ter sadjarstvu išče pri službi. Oglase sprejema uprava „Kmetov pod: Upravnik štev. 381.

Stare kovine

baker, svinec, kositer, medenina, aluminij kovo pločevino, akumulatorske plošče etc. pule in plača najbolje: Yerc, komercialna Celje in Ljubljana, Kongresni trg 9.

Čreva

vsakovrstna po najugodnejši ceni, kakor leto vedno v zalogi. Kupim tudi

surovi in stopljeni loj

in ga plačam po najvišji dnevni ceni. Jos. man, Ljubljana, Poljanska cesta 88.

Semenski fižol

vrsto „mandalon“, prvovrsten, na roko z proda ali zamenja za enako ali tudi druge dokler zaloga traja Fran Pogačnik, Ljubljana najska cesta 36.

Mešane ženske lase

kupule M. Pleterski, Cerklje ob Krki.

Viničarja

samskega ali oženjenega brez otrok, kate dobro razume na vsa vinogradniška dela (t vanje, brana in plača glasom pogodbe) se sp v službo 1. februarja 1927. Ponudbe z na plače naj se takoj pošljejo na: Jovan Čaču Bjelovaru-Severin.

Plemenski merjaški in svinj

gorenskega črnopasastega plemena z dolgir sečimi uhlji in dolgega života, priznana sorta za špeh in meso, odporne narave, se v radovljiškem okraju. Naročene živali se v v svinorejskih središčih od najboljših svinj, op nienih od odbranih mrlascev in odpošlje v rosti 8—10 tednov. Interesentom, posebno tiškim organizacijam se priporoča, da naroče inščke skupno in čimpreje, da se jim spomle pravočasno rezervira. Polasnila dale: Taj okrajnih živinorejskih odborov v Radovljic

Na prodaj je:

ena nova reporeznica, ena nova gnojnična p en železen gepelj malo rabljen in en nov gepelj z 20 m dolgo pocinkano vrvilo. Ogle lahko vsak dan na graščini Komenda pri niku.

Sadno drevje in trte

ima naprodaj kmetijska šola na Grmu, pošta mesto. (Cena in vrsta se izve pri ravnatel)

Lepe cepljene trte

oddaja kmetijska podružnica Novo mesto. in vrste se izvejo istotam.

Službo služitelja

vinarske, ozir. kmetijske stroke odda dr kmetijska šola na Grmu, Novo mesto. Gle pis v 110. številki „Uradnega Lista“.

Vsem vinogradnikom

kateri potrebujejo na suho amerškansko ce trte in sicer: veliki risling, silvanec, beli in burgundec, rudeči in dišeči traminec, črnin vrst, debele Pošip, bela in rudeča Ranfol, in rudeča žlahtnina (Gutedl), cepljena Izabe nizke lege, za brajde verande, cepljeno n paria Portalis veliko listnato, Göthe br. 9. njaki enoletniki, istih podlag. — Trte bodo zarašene in dobro sortirane za prvi razred, podlage in sorte vsem v zadovoljnost postr Naročila sprejema ustmeno in pismeno l Žlher, veletrsnica v Samušani 37, p. Sv. jeta pri Moškanjeh.

Ovni,

i. s. eden dve leti star in dva po eno leto čiste jezerske pasme ima na prodaj graščina E nik pri Novemestu.

